

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/168/2018
Identifikačné číslo spisu:	7903899675
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Milan Ľalík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7903899675.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ N. N., bývajúceho F. K. X, R., 2/ Z. N., bývajúceho K. H. Z. XX, zastúpených JUDr. Romanom Juríkom, advokátom z Advokátskej kancelárie so sídlom Jazerná 9, Nové Zámky, proti žalovanej 1/ Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a. s., so sídlom Grösslingova 77, Bratislava, zastúpenej AK Čollák, Weiczen, Vanko & Partneri, Floriánska 19, Košice, 2/ GENERAL FACTORING, a. s., so sídlom Košická 56, Bratislava, 3/ BK INVEST s. r. o., so sídlom Jakabova 45, Bratislava, zastúpených advokátom JUDr. Michalom Mandzákom, Advokátska kancelária Mandzák a spol. s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, o neplatnosť dražby, vedeného na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 10 C 190/2003, o dovolaní žalobcov v 1/ a 2/ rade a žalovaného v 3/ rade proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 24. novembra 2015, sp. zn. 6 Co 340/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcov a žalovaného v 3/ rade o d m i e t a.

Účastníkom náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trebišov (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 29.10.2007 zamietol žalobu žalobcov o určenie neplatnosti dražby rodinného domu s. č. XX a parc. č. XX - zastavaná plocha o výmere 776 m², zapísaných na LV č. XXX kat. úz. K. H. Z., konanej 5.9.2003, pre nedostatok vecnej legitímácie žalobcov, lebo nezahrnuli medzi žalovaných vydražiteľa týchto nehnuteľností P. N. S., ako nerozlučného spoločníka ostatných žalovaných.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom z 3.9.2009 rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny a zaviazal ich zaplatiť žalovaným náhradu trov konania.

3. Najvyšší súd na dovolanie žalobcu v 2/ rade uznesením z 28.1.2014, sp. zn. 4 Cdo 10/2012, rozsudok krajského súdu zrušil pre vadu zmätočnosti podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Krajský súd rozsudkom z 24.11.2015, sp. zn. 6 Co 340/2014, rozsudok okresného súdu z 29.10.2007 vo výroku o zamietnutí žaloby opätovne potvrdil a vo výroku o náhrade trov konania rozsudok okresného súdu zrušil a v tomto rozsahu mu vrátil na ďalšie konanie. Vychádzal zo zistenia, že v konaní o neplatnosť dražby podľa zákona č. 527/2002 Z.z. musia byť účastníkmi konania všetci, ktorých sa dražba dotýka, t.j. okrem navrhovateľa a vykonávateľa dražby aj vlastníci nehnuteľností a vydražiteľ, ktorý sa tak stal vlastníkom predmetných nehnuteľností. Keďže žalobcovia za účastníka konania neoznačili vydražiteľa inkriminovaných nehnuteľností, súd nemohol žalobe vyhovieť pre nedostatok vecnej legitímácie žalobcov.

4.1. Vzhľadom na to, že okresný súd pri určovaní trov právneho zastúpenia vychádzal nesprávne z hodnoty vydražených nehnuteľností, hoci mal vychádzať z tarifnej odmeny podľa § 11 ods. 1 (teraz písm. a) vyhl. č. 655/2004 Z.z. vo výške 1/13 výpočtového základu, krajský súd musel v tejto časti rozsudok okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. Proti rozsudku krajského súdu podali včas dovolanie žalobcovia v 1/ a 2/ rade do výroku o veci samej (1.3.2016) a žalovaný v 3/ rade do zrušujúceho výroku o náhrade trov konania (8.2.2016).

5.1. Žalobcovia prípustnosť a dôvodnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p. na tom skutkovom a právnom základe, že fenomén dobrovoľnej dražby bol v čase jej konania nový (5.9.2003). V čase podania žaloby (18.9.2003) ustanovenie § 21 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách (č. 527/2002 Z.z.) výslovne neupravovalo okruh žalovaných a tento stav sa nezmenil ani v čase vyhlásenia rozsudku okresného súdu (29.10.2007). Až zákon č. 568/2007 Z.z. s účinnosťou od 1.1.2008 tento okruh účastníkov upravil a tento neurčitý stav z aplikačnej praxe súdy jednoducho preniesli na žalobcov, hoci mali postupom podľa § 43 ods. 1 O.s.p. uznesením ich vyzvať na opravu alebo doplnenie žaloby. Ak tak neurobili odňali žalobcom právo konať vo veci v zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2007 a 4 Cdo 143/2006.

Súdy svojím postupom vážne porušili aj hmotnoprávne práva žalobcov najmä tým, že dostatočne nechránili ich majetok, obydlie, hlavné bydlisko a rodinu ako spotrebiteľov úveru, ktoré sú chránené č. 19 ods. 2, čl. 20, čl. 21 Ústavy Slovenskej republiky, či článkom 7 Charty EÚ podľa smernice Rady č. 93/19 v zmysle rozsudku SD EÚ vo veci Aziz, rozsudku EŠLP vo veci McCann v. Spojené kráľovstvo [(sť. č. 19009/04, § 50) a vo veci Rousk v. Švédsko (sť. č. 27183/04, § 137), či nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 261/2013].

Dodali, že rodinný dom bol vydražený za 700 000,- Sk (23 235,74 eur), hoci jeho reálna hodnota bola dvojnásobná a navyše vydražiteľom (P.), ktorý bol spoločníkom Z. (konateľkou a spoločníčkou dražobníka - žalovaného v 3/ rade) v už neexistujúcej spoločnosti TIMAX, a. s. Košice od 25.4.2000 do 21.6.2004, teda aj v čase dražby, t.j. 5.9.2003. Z tohto je zjavné, že dražobník (žalovaný v 3/ rade) nekonal nezávisle a je pravdepodobné, že konal koordinovane s vydražiteľom, takže súdy poskytli dôslednú ochranu zjavne zlomyseľnej dražbe, čiže z neprávania urobili právo. Aj týmto postupom odňali žalobcom právo konať pred súdom.

Žalobcovia preto navrhovali zrušiť nielen rozsudok krajského súdu, ale aj rozsudok okresného súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5.2. Žalovaný v 3/ rade prípustnosť svojho dovolania videl tiež v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p., pretože odvolací súd svoj právny názor pri aplikácii právnych noriem ohľadne náhrady trov konania založil prekvapivo na iných normách, než okresný súd, a to bez toho, že by využil pre svoj záver ustanovenie § 213 ods. 2 O.s.p. (poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 156/2014, 2 Cdo 433/2014, ÚS SR sp. zn. i. ÚS 19/2012 a rozhodnutie EŠLP vo veci Čepek v. Česká republika, sť. č. 9815/10).

6. Žalovaný v 3/ rade vo vyjadrení navrhol dovolanie žalobcov 1/, 2/ odmietnuť pre neprípustnosť, lebo zamietnutie žaloby pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe nie je dôsledkom vady podania (žalobného návrhu), ktoré by mal súd odstraňovať postupom podľa § 43 ods. 2 O.s.p., ale nedostatkom vecnej legitímácie žalobcov, ktorú súd neodstraňuje.

7. Žalovaný v 2/ rade tiež žiadal dovolanie žalobcov ako neprípustné odmietnuť, pretože sami mali rozšíriť okruh žalovaných aj o vydražiteľa.

8. Žalovaný v 1/ rade sa k dovolaniu nevyjadril.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako i konanie jemu predchádzajúce z hľadiska dovolateľmi v dovolaní uplatnených námietok, a so zreteľom na skutočnosť, že mohol preskúmať iba jeho zákonnosť, dospel k záveru, že dovolanie žalobcov a žalovaného v 3/ rade je neprípustné a ako také ho odmietol (§ 447 písm. c/ a f/ C.s.p.).

10. Občiansky súdny poriadok a od 1.7.2016 Civilný sporový poriadok reguluje predpoklady prípustnosti dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku v § 236 až § 239 O.s.p. a v § 419 až § 421 C.s.p. Samotná mimoriadnosť tohto opravného prostriedku sa prejavuje v niekoľkých aspektoch, okrem iného aj v právne regulovaných predpokladoch prípustnosti. Najvyšší súd v tejto súvislosti konštatuje, že v čase podania uvedených dovolaní už k problematike vymedzenia prípustnosti dovolania existovala a existuje početná a všeobecne dostupná judikatúra najvyššieho súdu i ústavného súdu, ktorú dovolatelia nezohľadnili. Je preto legálny i legitímny záver najvyššieho súdu keď posúdil, že dovolanie dovolateľov neobsahuje objektívne dôvody jeho prípustnosti, takže pre tieto vady nie je možné v dovolacom konaní meritórne pokračovať.

11. Odvolací súd totiž vyslovil správny záver, že konania o určení (vyslovení) neplatnosti verejnej dobrovoľnej dražby podľa zákona č. 527/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov, sa musia z hľadiska vecnej legitímácie zúčastniť (buď na strane žalobcov alebo žalovaných) navrhovateľ dražby, vlastník alebo nositeľ nového práva k predmetu dražby, dražobník a vydražiteľ, lebo ide o ich nerozlučné spoločenstvo v zmysle ustanovenia § 91 ods. 2 O.s.p., resp. § 77 ods. 1 C.s.p., ako o tom hovorí rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 272/2007 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 47/2008. Na túto nespornú zásadu prebiehajúceho konania žalobcovia vôbec nereagovali, buď z nevedomosti alebo z tvrdohlavosti, a tak zotrvali na pôvodnej ale z hľadiska účastenstva neúplnej žaloby, a to až do tohto štádia konania, a to aj napriek tomu, že ich zastupoval a zastupuje kvalifikovaný právny zástupca (pôvodne komerčný právnik, teraz advokát), u ktorého sa predpokladá dokonalá znalosť právnych predpisov, či znalosť procesného postupu súdov v obdobných veciach alebo v poznaní hraníc poučovacej povinnosti súdu účastníka sporu.

12. Hranica medzi prípustným a neprípustným poučením účastníka spočíva jednak na rozlišovaní práv procesných a hmotných (porov. § 5 O.s.p., § 129 C.s.p.), ale najmä na kritériu nestrannosti sudcu, pričom záleží aj na okolnostiach konkrétneho prípadu, na procesnej situácii, na cite a skúsenosti sudcu. Možno tak súhlasiť s názorom, že poučovacia povinnosť sa uskutočňuje v záujme dosiahnutia materiálnej spravodlivosti a rovnosti zbraní. Zabráňuje tomu, aby procesná strana v dôsledku omylu alebo prehliadnutia utrpela na svojich hmotných právach ujmu, ktorú bolo možné práve poučovacou povinnosťou odvrátiť; na strane druhej však súd nesmie v situácii, kde platí prejednávacia zásada, poučovať jedného z účastníkov, ako uplatňovať nárok voči druhému účastníkovi. V tomto prípade sa už uplatní zásada *vigilantibus iura scripta sunt* (práva patria bdelým či pripraveným).

13. Poučenie o tom, že je nutné nechať do konania vstúpiť i ďalšieho účastníka na jednej či druhej strane sporu, aby súd mohol posúdiť nárok žalobcov po jeho obsahovej (vecnej) stránke, je na pomedzí poučenia o práve procesnom a hmotnom za podmienky, že nijakým spôsobom nenarušuje rovnosť účastníkov konania, či strán sporu. Hranice poučovacej povinnosti súdu sú teda ústavne dané čl. 46 ods. 1 ústavy, a tiež čl. 47 ods. 3 ústavy, či čl. 6 C.s.p., ktoré súd nesmie prekročiť, najmä nie v otázkach hmotného práva.

14. V danej veci by išlo podľa návodu dovolateľov o otázku poučenia o tzv. vecnej legitímácii, t.j. o tom, kto ešte ďalší mal byť žalovaný (vydražiteľ nehnuteľnosti), aby súd mohol žalobe vyhovieť a nie o otázku nesprávneho podania podľa § 43 O.s.p., teda o otázku procesnú; právna zástupkyňa žalobcov o tom v podstate vedela už na pojednávaní pred okresným súdom dňa 6.11.2006, ktoré navrhla odročiť za účelom stretnutia sa s vydražiteľom ohľadne mimosúdneho usporiadania sporu, ale procesne na túto situáciu už nereagovala a ďalší právny zástupca nereagoval na ňu ani v podanom odvolaní, či dovolaní. Jeho námietka, že išlo iba o nejasnú alebo nedostatočne určitú žalobu podľa ustanovenia § 43 O.s.p.,

kedy by musel súd zasiahnuť, je preto nesprávna a neakceptovateľná, už len z toho dôvodu, že okresný súd žalobu neodmietol, ale po jej viacnásobnom meritórnom prejednaní žalobu zamietol, práve pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcov ako základnej podmienky pre vyhovieť žalobe o neplatnosti dražby.

15. Kasačný výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o náhrade trov konania, ktorý napadla žalovaná v 3/ rade, nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, preto zákon voči takému rozhodnutiu dovolanie nepripúšťa podľa ustanovenia § 420 a contrario C.s.p. Z tohto dôvodu nebolo prípustné ani dovolanie žalovaného v 3/ rade a ako také ho najvyšší súd odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C.s.p.

16. Z uvedených dôvodov najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia s tým, že účastníkom náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nemali v ňom úspech (§ 453 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 451 ods. 3 C.s.p.).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.